

»Народ« излази свакога дана по подне.

Штампариа се налази у улици Коломба број 6.

Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Коломба број 6.

Главни уредник
ДРАГ. С. ГСИБЋ

ПОСЛЕДЊИ РАЗГОВОР

Преко Цириха, из Берлина се сазнале ове појединости са једне од последњих конференција у Брест-Литовску.

Комисије за територијална и политичка питања започеле су свој рад дискусијом о два телеграма, за које се тврди, да их је објавила Петроградска Агенција. Један се односи на седницу од 27. децембра, а други на изјаву Троцког, да не одустаје од својих предлога, и да Русија није вољна да закључи засебан мир.

Килман пориче да су ти телеграми фабриковани у Немачкој, а Троцки вели, да је о томе наређена истрага. За први телеграм тврди, да га није објавила Петроградска Агенција, а за други није могао да добије никакав извештај због прекида телеграфске везе.

Троцки, затим, протестује против добро организованог писања немачке и аустријске штампе, која се труди да свали на Русе одговорност због одуговлачења преговора. Он каже: ако су Руси пре извесног времена тражили привремено одлагање преговора, то је било зато, да се испитају предлози централних сила. Сматра за потребно да нагласи, да Руси не одуговлаче преговоре у Брест-Литовску, већ фон Килман, који води чисто теоријску дискусију.

Килман одбија приговоре због писања немачке штампе. Тврди, да

се дискусије на конференцији публикују и да их штампа коментарише. Ако се ти коментари не свиђају Русијама, руска штампа може да о њима донесе свој суд. Тако исто одбија навод, да су председници делегација централних сила криви за одуговлачење преговора. Теоријска дискусија била је потребна, да би се унело мало више светлости у сасвим нове проблеме. Да је дошло до споразума на теоријском пољу, лако би дошло до срећног решења свих питања.

Затим се дошло на дневни ред. На реду је питање о преставницима Пољака на конференцији.

На позив Троцког устао је руски делегат Бобински, саветник у пољском питању, и прочитао један дуг документ, написан на руском језику, који је преводио делегат Радек. О садржини документа још нема података. Једино се зна, да су Радек и Бобински изјавили, да су они овлашћени преставници пољског народа и затражили су, да се одмах уклони садашња пољска влада. Критикујући досадањи систем у стварању пољске независности, они су рекли, да једино револуционарна Русија брани и штити праве интересе и слободу Пољске. Говоре и о Пољцима, који се као обавезници војници боре у редовима немачке и аустријске војске.

На то устаје Килман

и пита, да ли се тај докуменат има сматрати као званична изјава руске делегације. Троцки му одговара, да се у опсегу, који је у почетку преговора поставила руска делегација, има сматрати као званичан, а иначе информативан.

Килман констатује, да је веома чудновато, што Троцки у истој седници, у којој одбија од себе одговорност за одуговлачење преговора, износи један тако дуг докуменат, коме не признаје потпуну званичност. Вели, да је тај докуменат прочитан у циљу, да се изазову разне агитације и не разуме, како Троцки може да мисли, да се са оваквим документима олакшава ток преговора. У будуће неће пријети никакву изјаву, за коју руска делегација «а приорис» не изјави да је званична. Боји се, да је стрпљење председника делегација Централних Сила доведено у велико искушење. Неће се само у немачкој штампи појавити сумња, да руска делегација нема озбиљну намеру да са Централним Силама дође до дефинитивног споразума.

После овога је Килман закључио седницу с тим, да се на идућој седници расправља о укупном резултату до сада третираних питања.

Међутим, на идућим седницама диференције се тако заоштриле, да је настао коначан прекид преговора. Из Лондона је стигао телеграм: да су, према вестима немачког радија, јуче у подне почела неприја-

тељства на руском фронту, и да се локалне борбе воде од Дунаберга до Дуена.

АДМИРАЛ ФРОНТИН

Рио де Жанеиро. — Поморски кругови и штампа веома су задовољни наименовањем адмирала Фронтине за команданта бразилијанске ескадре, која ће оперисати у европским морима.

Адмирал Фронтин од почетка рата увек је тражио интервенцију Бразилије на страни Савезника.

У круговима председника републике верује се, да ће се поред поморске акције, чим прилике допусте, предузети и сувоземна акција.

ЧЕШКА ШТАМПА

Цирих. — Пре неколико дана изјавио је министар председник Сајдлер, да ће употребити сва средства против агитације Чеха. Сада већ стижу вести о разним полицијским мерама предузетим у Чешкој.

Противно обећању министра војног, сви су радници, који раде за војску, милитаризирани. Забрањени су зборови и политичке манифестације.

Против чешке штампе аустријске власти у право бесне. Заплењују им се целе стране, као за време апсолутистичког режима графа Штирца. Листовима је забрањено писати о дискусијама у аустро-мађарским делегацијама, да се не би знало за говоре чешких посланика.

Поред тога, да дотуку чешку штампу, аустријске власти не дају

хартију листовима из опозиције.

Аграрни лист »Венков« у последњем броју извештава своје читаоце, да му је онемогућено даље излагање, јер није могао добавити хартију из Беча. »Влада — вели лист — у чијим је рукама хартија не даје нам је, да би угушила чешку штампу.

РАД У МРАКУ

Цирих. — »Краковски Дневни Гласник« објављује ову интересантну вест: »Једна личност, која је стигла у Краково из Варшаве, прича, да је обијена каса савета пољског регентства. Лопови су однели дипломатске документе, који су се у њој налазили.

Новац и хартије од вредности оставили су нетакнуте.

Тако је нестало и свих докумената, који се односе на познату аферу судије Росинског.

На месту нађене су маказе и остали инструменти израђени у фабрици Солинген и означени са почетним словима К. Д. П.

Вредно је поменути да је судија Росински онај пољски магистрат, који је затворен за то, што је наредио да се ухапсе немачки купци, који су у Пољској против постојећих наредба, накуповали велике количине жита па уз протекцију немачке врховне команде тражили, да се то жито експедира у Немачку.

Немачке власти, наредивши хапшење Росинског хтеле су, да униште доказе о учешћу немачке врховне команде у плачкању Пољске.

Да су пак крађу докумената збиља наредиле немачке власти, доказано је

словима, која су нађена на инструментима, којима су се лопови служили.

К. Д. П. је управо знак немачке полиције: »Кајзерлих дајче полицај«.

НАШИ НА СТРАНИ

»Журнал де Деба« јавља:

У серији предавања која је организовао др. Шервен под именом »Француска пред европским проблемима«, држао је 19. јануара др. Лујо Војновић сјајну конференцију о »Давнашњим тежњама за српско јединство.«

Војновић ванредно познаје историју Јужних Словена а нарочито историју свога родног краја, Далмације. Упоредо са засебном својом, актуелном и савршеном књигом о овоме, коју је недавно објавио и посветио је Далмацији, штампао је ту скоро и дело: »Француска монархија на Јадрану«, у којој је приказао политику наших краљева времена Словенима, као и политику Наполеоново изражену у »стварању« Илирске краљевине. Потребно је опоменути се тога данас.

Али није имало ничега потребнијег, него изложити, као што је то урадио Војновић, историјске тежње југословенских народа ка уједињењу од њиховог постанка па до данашњег рата. Његова конференција, необично жива, пуна достојанствености и мајсторске прегледности, саслушана је са највећим интересовањем и непрекидно поздрављана аплаузом.

Ф Е Љ Т О Н

Од **Стев. Матијашевића**

ХИЉАДУ — МАЂЕ ЈЕДНА НОЋ

Цамије и мосхеје оградеше без грлене песме мезезинове; по узаним улицама не виђају се више оазисне буле и озбиљни имами.

У радни још се служи по старински. Момак, Турчин, прилази госту. Било би неучтиво одмах навалити, да се нешто потроши. Тек кад га придоблија зове ударом длан о длан, дође лагано, опуштеним корацима. Колено избија напред ударачуки о дугачак, чврсто приљубљен пештемаљ. Поручује се пиће.

Он понавља поручбину отегнутим гласом, елично муклом певању: »Једну каву, аз, не много слатку,

свежу, за добродошлица, који нам је пријатељ.«

За сваког госта он брзо погоди оно што је за њега главно. За онога агу у куту отпевао је: »Каву, момче, као увек добру, за нашег угледног Салих агу, сталног госта и мераклију.« — Онамо је сео један млади Грк, за кога ја не бих ништа умео да кажем, али кафецијски момак већ је запевао: »Једну лимонату, шећерли тазе, за младог госта, честитог Јелина и добродошног младића.« И тако он нађе да каже за сваког нешто учтиво, као добродошлицу, досетку или шалу. Јер понекад и тога бива. Сем тога, код њега

гости брзо аванзују. Прост је војник код њега јунак, официр војвода, жандар витез, калуђер »честити папав ефендија«, пиљар је »наш комшија« или »добри трговац«; и тако то иде цео дан докле гости трају.

Кад сам по други пут дошао, већ су ме запамтили. Јер је момак у својој песми поменуо »...странца који нам је опет дошао«. При трећем доласку био сам произведен за »муштери јабандију« и том приликом момак је запоео кратак разговор, по свој прилици ради тога да ми сазна за име, па да ме после у својој песми тако и зове.

Седим дакле ту замишљен и ја, као и сви остали. У одаји било би мирно, једна ако би тишину прекидао клепет једика под рукама судопере, или тихо жаврлање ласта, које излећу и

улећу до својих гнезда, израђених по каванској таваници. Овуда се чувају ласте. Испод сваког гнезда висе повелик лимани колут да заштити госте од изметине одозго.

С поља продира жагор са пазара, задах устајале зелени и натрулог воћа. Ту је, мало даље, неко позориште. Погађања се врше живо и дуго. Тамо један постарији мршави Грк држи искривљену роткву и тражи да му је продавац уступи као приде. Арнаућин чеће и око тога се изводи читав вавар. Најзад купац пронађе још једну искривљену роткву и нуди за обе цене једне. На то једва пристаје и пиљар, и ларма би се најзад стишала, да не почиње на другом крају.

Ту једна була пружила руке испод фереде, фино, као што ради све, и лагано

претурла по поврћу, окречући сваки комад са свију страна.

»Е, нећеш више, — сад те знам,« виче продавац. »Ти си из куће Арслан бега. Нема више јефтинеје.«

Була диже руке у вис и пренемаже, али без успеха. Питам момка, шта је то, и он ми одговара, да неке турске куће погађају сиромашније буле да за њих пазаре. Ове то радо чине, јер на овој ратној скупоћини, имају од тога извесну добит. Турски продавац имају неке обзире према сиромашнијој чељади, те тако сви пролазе добро. Али пошто се була појављује већ неко дана на истоме тргу, то и источњачка радозналост брзо докучи ово »ратно лукавство.« Були не остаје ништа друго, до да промени нијацу. Оде уздишучи.

И

Овамо унутра ћутећи се пуши. Још се виђају наргиле. Сваки стални гост има своје. Зна се кад ће доћи и лула га већ чека очишћена и углачана. Сад је час, кад су готово сви на окупу. Разговора једва има; очи мирно, меланхолично гледају из озбиљних, већином старачких лица испод висока, замишљена чела. — Ту преко пута један старац, прави модел за неког западњачког сликара. На глави мала, сасвим узана бела чалма над сурим, фесом без кићанке. Оде до дуго, широко, опуштено, па ипак не толико, да не би показивало пун, достојанствен етас ове патријархалне појаве.

(Наставиће се)

Штампариа »Народа« налази се у улици Коломба бр. 6.

У истом колу предавања, држао је 21 јануара Иво де Були не мање интересанту конференцију о «Поморском животу Југословена и њиховој трговачкој марици», о којој ће мо говорити доцније.

МЕЂУ ЊИМА

Лондон. — Нови немачки напад на Русију изазвао је сукоб између Аустрије и Немачке. Аустрија је протестовала у Берлину због немачких анексионистичких циљева.

Енглески политички кругови сматрају да немачка акција у Украјини не може бити равнодушна за Аустрију.

ТРОЦКИ ЈЕВА ОТКРИЋА

Париз. — «Матен» доноси разговор Троцког са дописником шведског социјалистичког листа «Политикен». И ако је овај разговор вођен пре неколико дана и пре обнављања непријатељства, ипак је интересантан због неких информација.

«Требало је више конференција — рекао је Троцки — да се осветле планови немачког империјализма. Кад смо склонили дипломатске формуле, видели смо, да Немачка жели анексију 150.000 квадратних километара руске територије, т. ј. Курландију, Литванију и западни део Пољске.

«Питање Аландских острва, које се има решити између Русије и Шведске, мање је важности. У Балтичком мору постоји једна много већа опасност.

Русија није утврдила Аландска острва из своје иницијативе: Немачка је наговорила, да учини ову повреду париског уговора од 1856. год. О том питању закључен је 1907. г. тајни уговор између Немачке и Русије, т. ј. у времену њихових пријатељских односа. Тај ће уговор бити објављен.

«Држава која у ствари ради да добије превласт у Балтичком мору, то је Немачка. Веома је опасно што је она заузела острва Езел и Даго, који ће у њеним рукама представљати неку врсту Гибралтара у Балтичком Мору. То је права опасност, која прети свим балтичким државама. Шведска, Финска, Данска и Русија то морају добро да упамте. Они морају да присуствују у будућим општим преговорима и да добро пазе, да се ово питање праведно реши.»

У ТРСТУ И У ИСТРИ

Рим. — Према вестима из Трста, економске су прилике тамо ужасне. Свакодневно се догађају убиства, душевна поремећења на улици, изнемоглост, повећање смртних случајева, крађе животних намирница ит.д. Станов-

ништво је веома изнемогло услед слабе исхране и непрестано захтева, да мађарска влада уступи Аустрији више животних намирница. Становници се жале што вароши Трсту није уступљен ни најмањи део намирница, рекурисаних у заузетом делу Италије. И сами болесници трпе глад и умиру по готову од глади.

Увек се не примају ни оне намирнице, које су тобож осигуране и за које су раздате карте. Према последњим одредбама сваки грађанин има права недељно на 250 грама кукурузног брашна, 125 грама макароне, 2 јаја, 100 грама зелени, 30 грама масла, 30 грама масти и 250 грама ме-

са. Али се и ово веома тешко добија. Цене су беснословно високе.

И у Истри ситуација је исто тако тешка. У Пуљу је било већ неколико штрајкова због глади. Полиција хапси све жене и децу, која вичу тражећи хлеба.

О ТРОЦКОМ

Цирих. — Пре прекида преговора овако се изразио о Троцком немачки лист «Дајче Тагесцајтунг»: «За Русију преговара у Брест-Литовску један првекласни лажов: г. Троцки. Он лаже кад тврди да жели мир, лаже кад вели да ће закључити сепаратан мир са централним државама. Троцки жели да одуговлачи преговоре и да изазове револуцију код нас, која би нас упропастила.»

БИСОЛАТИ О ЈУГОСЛОВЕНИМА

Париз. — «Виктор» доноси изјаву министра Бисолати, коју је дао госпођи Сорг о југословенском питању.

«Радујем се — рекао је министар — што идеје о искреном споразуму између Италијана и Југословена, на коме сам ја увек са узбуђењем радио, задобија сваким даном све више терена.

«Италијански народ по свом инстинкту, увек је осећао, да је његов интерес и његов напор у потпуном складу са интересом и напором поглачених словена у Аустро-Угарској монархији.

«Италијанска политика, док је била везана Тројним Савезом, увек је сматрала интегритет Србије као битан услов тога савеза — а Србија као привлачни центар за Словене из монархије, представљала је за Аустрију веома велику опасност. И заиста Тројни Савез је стварно престао када је Италија објавила своју неутралност онога дана, кад су централне силе заратиле против Србије. Како би, дакле, Италија, која је ушла у рат против нападача на Србију и која је у овоме рату претрпела толико жртава, могла желети да се овај рат заврши, а да се не доведу у склад интереси оба народа?

«Како се може претпоставити да она неће или да не жели да осигура овој великој славенској породици оне битне услове, који би од ње створили јаку брану против немачког продирања на обале Средоземног Мора? Како се може мислити, да Италија није вољна, да се братски и праведно уреди односи између оба народа на теритојама где су помешани, а које ће припасти де-

лом једној, делом другој страни?

«Италија је спремна све ово да реши, и сви који противно говоре, раде у интересу оне Аустрије, којом се Немачка служи као својим најјачим оружјем.

«Ја добро знам — наставио је Бисолати — да су у Француској тачно схватили важност словенског питања у Аустрији. Шта значи стварање чешко-словачке легије у Француској, која ће се борити раме уз раме са француском војском? Значи, да је Француска добро разумела, да се Немачка може победити тек онда, ако се уништи Аустрија. Стварањем чешке легије Француска је хтела да призна аспирације Чеха на независност Чешке. Али проблем независности Чешке не може се одвојити од проблема независности Јужних Словена. Овде је француска јавност могла бити узнемирена да не дође у сукоб француска политика са италијанском. Умириће француску јавност у овом погледу. И у овом питању влада потпуно склад између италијанске и француске политике.»

ЛАЖНЕ КАРТЕ

Цирих. — У Берлину је откривена једна типографија, која је штампала лажне карте за хлеб. 50000 оваквих карата узапћено је. Ухапшено је пет лица.

ПРИЗНАНИЦЕ ИЗ СРБИЈЕ

Обавештајни Биро Српског Црвеног Крста у Солуну добио је нову партију оригиналних признаница из Србије за следеће улагаче.

Умољавају се улагачи да изволе обратити се овом биро-у лично или писмено како би им се оригиналне признанице послале; дужни су назначити коме су по-

вац слали као и место где. Нарочито се улагачи умољавају да пријављану своје адресе ставе читко и јасно исписан свој потпис, број поште и име лица коме су новац слали.

По свима писменим тражњама овај Биро одмах шаље признанице улагачима чије су признанице приспеле, а за оне чије признанице још нису приспеле, Биро ће послати на означену адресу кад исте буду дошле:

Миливојевић Филип, учитељ, Милијевић Јован, учитељ, Милић К. Душан, поручник, Миловановић Воја, санит. капет. Миловановић Јездимир, чинов. Милојковић Милован (2 пр.) Милорадовић Јовица, Милосављевић Влад. бравар, Милосављевић Љуба, машинovoђа, Милосављевић Милан, Милосављевић Светислав, Милошевић Илија, Милутиновић Драгутин, учитељ, Милутиновић Милан поручник, Миљковић Лука, лојач. Митровић Милутин, обвез. Михајловић Влад. Михајловић Драгутин чинов., Михајловић Жив. лекар, Михајловић Мића, капетан, Михајловић Радосав вој. чинов. Мишић Љ. Миодраг, поручник, Младеновић Јеврем, Младеновић Младен поручн. (2 пр.), Местарчић Стеван, капетан, Мунић В. Драг. поручник.

Недељковић Љуба, п.п.ковник, Недељ Драг. поруч., Ненадовић Коста инв. одр., Нешић Благоје, Николајевић Драгомир, благ. Николић Димитр. надз. прупе, Николић Миљко мајор, Николић Петар, судија.

Обрадовић Јеврем поручник, Обрадовић Трифун, препис., Огњановић Никола мајор, Остојић Срећко прота.

Пантелић Радован капетан, Пантић Јосиф тумач, Парезановић Аким капет., Пекић Анта мајор, Пелнарж Мирко апотекар, Петковић Влада Др., Петковић Драгољуб, Петковић Тодор чинов., Петковић Н. Драг., Петровић С. Драг. лојач, Пешовић Петар, капетан, Пештерац Живојин дес., Понорац Јанко писар, Попадић С. Милоје капет., Поповић Миливој, Поповић Милош болнич., Поповић Мића иследник, Поповић Ј. Петар, благајник. (Наставиће се)

СА ОПШТЕЊА

Ранисав Милинковић, 3 ч. 1 б. бр. п. 83 тражи поднаредника Радомира Милетића, седлара бојне коморе бр. 88.

Јован Недељковић 3 ч. 1 б. бр. п. 88, тражи Светозара Ђорђевића, бившег обвезника нишких резервних трупа, о коме још од Крфа нема никаквих вести.

Ранко Урошевић, 3 ч. 1 б. бр. п. 88, тражи коњичког капетана Михаила С. Бурића и потпоручника Радосава Топаловића.

Костадин М. Стефановић болничар бр. п. 993-105 тражи стрица Драгутина С. Вељковића бившег ордонанса коњаника бр. п. 96.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

Француском ватром уништена су три непријатељска препада у области шуме Кенси, север-западно од Кури, на сектору Вокоа.

Артиљеријска борба доста јака у Шампањи и у области Бит ди Менил и у Вогезима.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Адмиралитет јавља да су наши поморски авиони бомбардовали кеј и докове у Зебрицу.

Бачено је више тона експлозива. Примећене су експлозије дуж једног сумаренског заклоништа, као и на кеју.

У јутру 5 фебруара нападнут је непријатељски аеродром у Варенеру. Утврђено је више погодака на ангарима и у заклонима. У патролној офанзивној оборили смо три немачка аероплана. Сви су наши апарати неповређени.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

ЛОНДОН. — Енглеска штампа сматра да ће обнова непријатељства између Русије и Немачке бити од јаког утицаја на војне операције на западном фронту.

Цирих. — Бугарски председник владе Радославов, који се налази у Берлину, изјавио је, да он не верује у могућност измирења са Румуниом.

Рим. — Парламенат је одобрио издавање суду посланика Ђованија, који је изјавио, да би рат сместа престао, кад би цео свет постао бољшевик.

Лондон. — Рајтерова Агенција сазнаје да је нестало последњег сина бившег султана Мурата. Он је отишао био на фронт код Берехебе и, по исказу аустријских официра, погинуо је од турског куршума.

Париз. — Листови јављају из Вашингтона, да се у Америци организују јаки одреди коњице, који ће ускоро бити пребачени у Европу.

Цирих. — Шведска влада захтевала је од максималистичке владе да повуче своје трупе из Финске, којој је Шведска признала независност.

Мадрид. — Шпански брод «Лаја» потонуо је, спасавајући посаду са сумарена, који је потопљен од једног савезничког торпилера.

ЖЕНЕВА. — Прошле недеље догодило се у Аустрији једно политичко изненађење. Пре него што ће се отворити седница министар просвете и г. Тваровски министар без портфеља поднели су оставке, придруживши се пољском протесту због мирне са Украјином. У Галицији узбуђење расте. — Пољски чланови Господске Куће су известили владу да рачуна са њиховом најштријом опозицијом.

Женева. — Сазнаје се да су се грчке трупе генерала Хацопулоса побуниле у Герлицу у Немачкој, где су интерниране. Побуна је избила због рђаве хране и рђавог поступања.

Немачке власти су по-

кушале да склоне ове трупе, да иду на бугарски фронт у Македонији, за рачун краља Константина. Пошто у томе нису успеле, оне сад гађају интерниране грчке војнике.

Берн. — Пољска позиција почиње да улива озбиљну узнемиреност код Немаца. Било је крвавих и врло озбиљних нерета у Лавову и у Кракову.

Амстердам. — Полиција је ухапсила пет младих холандских револуционарних социјалиста, који су покушали да баце у ваздух арсенал у Амстердаму.

Женева. — У Немачкој је велики притисак новчаница, да се плаћа 52 марке за 20 марака у зечећем новцу.

Берн. — Јављају из Варшаве: Опште узбуђење у Пољској расте. Влада је дала оставку а чиновништво у масама иде за владиним примером. Немачка прети да ће употребити силу.

Она ће тиме створити још једног противника одличног за борбу. — Из Беча јављају да је 77 пољских посланика у Рајхсрату прешло у опозицију и тако довело у питање владину политику.

ДЕПЕШЕ „НАРОДА“

Атина. — Из Цириха: Јављају из Беча, да су у Аустрији позвани под оружје сви људи из класа 1869. до 1900., који се до сада нису пријавили из било каквих узрока.

Атина. — Престона беседа у грчкој Скупштини, 15 фебруара, веле да ће бити сензационална.

МАЛИ ОГЛАСИ

Штампарија «Акуарне» улица Коломба бр. 6 ради све штампарске послове: књиге, формуларе ит.д. као и штампарије. Слова су нова као и сав други материјал а техничка израда је најбоља.

Винарска радња Ираклије Зарчевића — Битољца — Препоручује добро природно вино, коњак и ракију по најумеренијим ценама. Радња се налази у улици: Макс Хардена Бр. 13. — у близини «Олимпоса». 22—30